

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/107/2004

OPINIE O RZĄDZIE MARKA BELKI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Na kilka dni przed uzyskaniem w Sejmie wotum zaufania rząd Marka Belki nie miał wielu zwolenników¹. Istotnym czynnikiem kształtującym postawy wobec nowego premiera i rządu było też zapewne przyjęcie przez Unię Europejską, w tym Polskę, traktatu konstytucyjnego na szczycie w Brukseli.

STOSUNEK DO RZĄDU

W pierwszym badaniu dotyczącym stosunku do rządu Marka Belki najwięcej osób (42%) deklaroowało obojętność. Wśród pozostałych badanych przeciwnicy (30%) przeważali nad zwolennikami (18%). Trzeba jednak zaznaczyć, że przeciwników tego gabinetu było prawie o połowę mniej niż w stosunku do rządu Leszka Millera w ostatnim okresie jego działalności, a zwolenników dwukrotnie więcej.

Tabela 1

Stosunek do rządu*	Wskazania respondentów według terminów badań												
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	VI
	2003								2004				
	w procentach												
Zwolennicy	16	16	16	17	18	18	17	18	16	14	11	8	18
Przeciwnicy	45	45	46	44	45	47	51	52	48	51	58	56	30
Obojętni	33	34	34	34	33	31	28	25	31	31	27	33	42
Trudno powiedzieć	5	5	4	5	4	4	4	5	5	4	4	3	10

* Do kwietnia 2004 roku wskazania dotyczyły rządu Leszka Millera, a od czerwca - rządu Marka Belki

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (169), 18-21 czerwca 2004 roku, reprezentatywna próba losowa dorosłych mieszkańców Polski (N=961).

Im wyższy jest poziom wykształcenia ankietowanych, a także im lepiej oceniają oni własne warunki materialne, tym częściej określają się jako zwolennicy rządu. Należy dodać, że im niższe wykształcenie i gorsza sytuacja materialna badanych, tym większy ich odsetek nie ma określonej postawy wobec nowego rządu (zob. tabele aneksowe).

Stosunek do rządu najwyraźniej jednak różnicują poglądy polityczne. Najwięcej zwolenników gabinetu Marka Belki jest wśród respondentów identyfikujących się z lewicą (37%), a najwięcej przeciwników - wśród osób o poglądach prawicowych (48%).

W potencjalnych elektoratach do zwolenników obecnego rządu zaliczają się przede wszystkim sympatycy ugrupowań lewicowych - SLD, UP i SdPi. Stosunkowo dużo osób popierających rząd jest też wśród potencjalnych wyborców PiS i PSL, z tym że w elektoracie PiS dominują przeciwnicy rządu, podobnie jak w elektoratach Samoobrony i LPR. Najwięcej osób deklarujących obojętność wobec rządu jest wśród sympatyków PO.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	obojętni	przeciwnicy	Trudno powiedzieć
	w procentach			
SLD+UP+SdPi**	46	25	29	0
PiS	34	16	48	2
PSL*	31	36	26	7
PO	24	40	31	5
LPR	17	34	44	6
Samoobrona	11	31	49	9
Niezdecydowani	19	36	21	24
Niezamierzający głosować	12	50	25	13

* Ze względu na małą liczebność badanych deklarujących poparcie dla PSL wyniki należy traktować z dużą dozą ostrożności

** Potencjalnych wyborców wymienionych partii potraktowano łącznie z powodu zbyt małej ich liczebności w badanej próbie

OPINIE O SYTUACJI GOSPODARCZEJ

Nowy rząd budzi więcej nadziei na poprawę stanu gospodarki niż polityka gospodarcza poprzedniego gabinetu w ostatnich miesiącach jego działalności. Nie zmienia to jednak faktu, że wśród badanych przeważa opinia, iż rząd Marka Belki nie stwarza szansy poprawy sytuacji gospodarczej (52%), tylko co piąty respondent (21%) jest przeciwnego

zdania. Trzeba podkreślić, że duża grupa ankietowanych (27%) nie ma wykrystalizowanego stanowiska w tej kwestii.

Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem, rząd Marka Belki* stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	VI
	2003						2004						
	w procentach												
Tak	15	17	17	21	16	16	13	15	17	15	12	9	21
Nie	69	69	72	67	70	70	76	72	71	74	79	81	52
Trudno powiedzieć	16	14	11	13	14	14	11	13	12	11	9	10	27

*Do kwietnia 2004 roku wskazania dotyczyły rządu Leszka Millera, a od czerwca - rządu Marka Belki

Opinie na ten temat powiązane są z poziomem wykształcenia ankietowanych i ich sytuacją materialną, podobnie jak w przypadku stosunku do rządu. Podobnie też najwięcej zaufania do polityki gospodarczej rządu mają badani o poglądach lewicowych, a najwięcej osób niewiążących z tym gabinetem nadziei na poprawę sytuacji ekonomicznej jest wśród tych, którzy deklarują poglądy prawicowe (zob. tabele aneksowe).

Przekonanie, że rząd Marka Belki stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej, przeważa wśród wyborców partii lewicowych - SLD, UP i SdPI. W pozostałych elektoratach, szczególnie Samoobrony, ale także PiS, LPR i PO przewagę mają osoby niedostrzegające takich szans. Wyborcy PSL są bardziej podzieleni w swych poglądach, ale i wśród nich więcej jest opinii negatywnych niż pozytywnych.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, rząd Marka Belki stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD+UP+SdPI**	54	39	8
PSL*	39	45	16
PO	32	53	15
PiS	24	65	11
Samoobrona	14	70	16
LPR	13	57	30
Niezdecydowani	27	38	36
Niezamierzający głosować	15	52	33

* Ze względu na małą liczebność badanych deklarujących poparcie dla PSL wyniki należy traktować z dużą dozą ostrożności

** Potencjalnych wyborców wymienionych partii potraktowano łącznie z powodu zbyt małej ich liczebności w badanej próbie

AKCEPTACJA PREMIERA

Pozytywne nastawienie do osoby nowego premiera ma prawie trzykrotnie więcej Polaków niż do Leszka Millera w ostatnim miesiącu istnienia jego rządu. Niemal jedna czwarta ankietowanych (24%) wyraża zadowolenie, że obecnie na czele rządu stoi Marek Belka, nadal jednak wyraźnie przeważają niezadowoleni (42%). Stosunkowo duża grupa (34%) nie potrafiła określić swojego stanowiska w tej sprawie. Przed uzyskaniem wotum zaufania nowy premier spotykał się więc przede wszystkim z krytycyzmem i rezerwą.

Tabela 5

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Marek Belka *?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	VI	
	2003								2004					
	w procentach													
Tak	17	19	15	19	16	20	15	16	17	14	10	9	24	
Nie	59	63	68	62	66	63	70	67	65	68	75	78	42	
Trudno powiedzieć	24	18	17	19	18	17	15	17	18	18	14	13	34	

* Do kwietnia 2004 roku pytanie dotyczyło Leszka Millera

Stosunek do osoby premiera kształtuje się pod wpływem tych samych czynników co stosunek do nowego rządu. Najbardziej widoczne różnice opinii powiązane są z orientacjami politycznymi ankietowanych - osoby o poglądach lewicowych dużo częściej niż pozostałe wyrażają zadowolenie, natomiast wśród deklarujących poglądy prawicowe wyraźnie dominuje dezaprobatą Marka Belki jako szefa rządu (zob. tabele aneksowe).

Podobnie jest ze zróżnicowaniem zadowolenia z osoby premiera w potencjalnych elektoratach - wśród wyborców SLD, UP i SdPI przeważa akceptacja, natomiast w elektoratach ugrupowań prawicowych wyraźnie częstsze jest niezadowolenie, zwłaszcza wśród sympatyków Samoobrony.

Tabela 6

Potencjalne elektoraty	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że obecnie na czele rządu stoi Marek Belka?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD+UP+SdPI**	52	33	15
PO	39	43	18
PiS	39	47	14
PSL*	37	36	27
Samoobrona	19	61	20
LPR	17	57	26
Niezdecydowani	23	29	48
Niezamierzający głosować	16	42	42

* Ze względu na małą liczebność badanych deklarujących poparcie dla PSL wyniki należy traktować z dużą dozą ostrożności

** Potencjalnych wyborców wymienionych partii potraktowano łącznie z powodu zbyt małej ich liczebności w badanej próbie

W elektoracie PSL opinie na temat Marka Belki jako szefa rządu są podzielone, również wśród sympatyków PO niemal tyle samo osób popiera go na tym stanowisku, co wyraża niezadowolenie.

Rząd Marka Belki przed ostatecznym głosowaniem w Sejmie i uzyskaniem wotum zaufania nie dysponował tak dużym poparciem społecznym, jakim cieszyły się nowe rządy formowane po wyborach. Z pewnością wpłynął na to sposób jego powołania, trudności z uzyskaniem akceptacji w Sejmie i ogólnie negatywne nastawienie Polaków do istniejącej sytuacji politycznej. Przeważał krytycyzm lub postawa sceptyczna wobec nowego rządu, postrzeganego w znacznym stopniu jako kontynuacja dotychczasowego układu politycznego i prowadzonej polityki, nieakceptowanej społecznie. Opinie o gabinecie Marka Belki są jednak bardziej pozytywne niż o rządzie Leszka Millera w końcowym okresie jego funkcjonowania. Część Polaków wiąże więc z nowym rządem pewne nadzieje i liczy, że będzie on lepszy niż poprzedni.

Opracował
Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Stosunek do rządu

(%)

	Zwolennicy	Przeciwnicy	Obojętni	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	30	42	10	961
Płeć					
Mężczyźni	21	37	35	8	459
Kobiety	16	23	48	13	502
Wiek					
18-24 lat	16	25	50	9	142
25-34	17	27	47	9	176
35-44	16	35	38	11	151
45-54	21	30	39	10	192
55-64	19	35	34	12	128
65 lat i więcej	20	27	41	13	172
Miejsce zamieszkania					
Wieś	14	28	45	13	352
Miasto do 20 tys.	16	28	47	9	121
20-100 tys.	21	28	40	10	188
101-500 tys.	20	37	31	11	181
501 tys. i więcej mieszk.	24	26	45	5	119
Wykształcenie					
Podstawowe	12	28	44	16	275
zasadnicze zawodowe	16	32	40	13	245
Średnie	23	29	41	7	334
Wyższe	24	29	43	4	106
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	22	28	40	10	59
Prac.umysł.niż.szczębla	22	29	43	6	77
Pracownicy fiz.-umysł.	11	31	51	7	85
Robotnicy wykwalifikowani	15	33	38	14	81
Robotnicy niewykwalifik.	9	39	42	9	46
Rolnicy	13	36	41	11	51
Pracujący na własny rach.	19	44	37	0	35
Bierni zawodowo					
Renciści	22	30	34	15	117
Emeryci	20	27	41	12	208
Uczniowie i studenci	22	22	50	6	59
Bezrobotni	15	29	46	10	112
Gospodynie domowe i inni	25	15	39	21	30
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	23	27	42	8	119
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	13	39	40	9	72
sekt. pryw. poza rolnict.	14	34	43	9	195
prywatnym gosp. rolnym	15	35	40	11	49
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	14	28	44	14	142
301-500	17	28	46	9	170
501-900	21	29	40	10	207
901-1200	29	35	31	5	80
Powyżej 1200 zł	24	28	48	0	70
Ocena własnych war. mater.					
Złe	15	32	39	14	308
Średnie	18	28	42	11	436
Dobre	22	29	44	5	217
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	13	39	41	7	75
Raz w tygodniu	17	27	45	10	445
1-2 razy w miesiącu	24	20	39	17	151
Kilka razy w roku	16	36	39	9	178
W ogóle nie uczestniczy	20	35	38	7	111
Poglądy polityczne					
Lewica	37	31	29	2	155
Centrum	19	23	45	12	306
Prawica	16	48	33	4	268
Trudno powiedzieć	7	16	55	22	231

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, rząd Marka Belki stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	52	27	960
Płeć				
Mężczyźni	23	58	19	459
Kobiety	20	47	34	501
Wiek				
18-24 lat	21	50	30	142
25-34	24	45	30	176
35-44	20	59	21	151
45-54	20	56	23	192
55-64	20	55	25	128
65 lat i więcej	23	47	31	171
Miejsce zamieszkania				
Wieś	20	50	31	352
Miasto do 20 tys.	19	51	30	121
20-100 tys.	21	56	23	187
101-500 tys.	26	53	21	181
501 tys. i więcej mieszk.	22	53	25	119
Wykształcenie				
Podstawowe	15	49	36	275
Zasadnicze zawodowe	19	54	27	245
Średnie	24	54	22	333
Wyższe	36	49	16	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	33	50	16	59
Prac.umysł.niż.szczębla	25	52	23	77
Pracownicy fiz.-umysł.	16	57	27	85
Robotnicy wykwalifikowani	15	64	22	81
Robotnicy niewykwalifik.	15	63	23	46
Rolnicy	20	53	28	51
Pracujący na własny rach.	23	69	8	35
Bierni zawodowo				
Renciści	25	50	25	117
Emeryci	23	48	29	207
Uczniowie i studenci	24	46	31	59
Bezrobotni	18	44	38	112
Gospodynie domowe i inni	20	45	35	30
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	29	55	17	119
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	12	77	11	72
sekt. pryw. poza rolnict.	19	53	28	195
prywatnym gosp. rolnym	22	50	28	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	18	52	30	142
301-500	24	49	27	170
501-900	23	55	22	207
901-1200	27	59	15	80
Powyżej 1200 zł	33	57	11	70
Ocena własnych war. mater.				
Złe	17	51	32	308
Średnie	21	53	26	435
Dobre	28	51	21	217
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	21	53	26	75
Raz w tygodniu	20	54	26	444
1-2 razy w miesiącu	22	42	36	151
Kilka razy w roku	22	53	24	178
W ogóle nie uczestniczy	25	52	22	111
Poglądy polityczne				
Lewica	38	49	13	155
Centrum	25	48	27	305
Prawica	19	68	13	268
Trudno powiedzieć	8	40	53	231

Tabela 3. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Marek Belka?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	24	42	34	960
Płeć				
Mężczyźni	25	47	28	459
Kobiety	23	38	39	501
Wiek				
18-24 lat	23	45	32	142
25-34	22	37	41	176
35-44	21	47	32	151
45-54	28	43	29	192
55-64	24	49	28	128
65 lat i więcej	23	37	41	171
Miejsce zamieszkania				
Wieś	20	46	34	352
Miasto do 20 tys.	21	35	44	121
20-100 tys.	26	40	34	187
101-500 tys.	26	48	27	181
501 tys. i więcej mieszk.	29	35	36	119
Wykształcenie				
Podstawowe	17	43	40	275
Zasadnicze zawodowe	22	43	35	245
Średnie	28	45	28	333
Wyższe	32	34	34	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	33	40	27	59
Prac. umysł. niż. szczebla	25	41	34	77
Pracownicy fiz.- umysł.	18	53	29	85
Robotnicy wykwalifikowani	18	47	36	81
Robotnicy niewykwalifik.	18	55	27	46
Rolnicy	14	52	34	51
Pracujący na własny rach.	28	47	25	35
Bierni zawodowo				
Renciści	25	41	34	117
Emeryci	26	37	37	207
Uczniowie i studenci	25	38	37	59
Bezrobotni	25	38	37	112
Gospodynie domowe i inni	25	39	35	30
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	34	36	29	119
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	10	61	29	72
sekt. pryw. poza rolnict.	20	49	32	195
prywatnym gosp. rolnym	16	52	32	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	22	41	37	142
301-500	22	43	35	170
501-900	24	41	32	207
901-1200	35	47	18	80
Powyżej 1200 zł	30	43	28	70
Ocena własnych war. mater.				
Złe	18	45	37	308
Średnie	25	42	33	435
Dobre	29	40	30	217
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	24	47	30	75
Raz w tygodniu	22	45	33	444
1-2 razy w miesiącu	26	35	39	151
Kilka razy w roku	24	41	35	178
W ogóle nie uczestniczy	27	41	32	111
Poglądy polityczne				
Lewica	42	39	19	155
Centrum	24	40	36	305
Prawica	25	58	18	268
Trudno powiedzieć	9	30	60	231